

TEMA: NÅR BØRN MISTER

# En fremtid uden Daddy

Af **Anneke Lyngholm**  
anneke.lyngholm@nordjyske.dk

HJØRRING: Det er aften i landsbyen Kidugala i Tanzania.

Kalenderen står på 4. juli 1997, og 32-årige Kirsten Holst Williams ligger og slapper af i familiens hus sammen med sin ældste datter Lisa, der er ni år. Kirsten er født og opvokset i Hjørring og er sammen med sin familie i Afrika for Mellemfolkeligt Samvirke, og hun er gravid i syvende måned.

**"De har allesammen forstået det, jeg har været igennem, og inviteret mig ind i cirklén."**

Lisa Holst Williams, 13 år

Lillesøster Hannah er to år. Hun ligger og sover i sin seng.

Denne morgen er Michael Stuart Williams - Kirstens engelske mand og pigernes far - kort til byen

Iringa efter møbler til et nyt hus, som familien skal flytte ind i om kort tid. Alle fire er meget lykkelige i Tanzania, og Mick, som Kirsten kalder sin mand, har aftenen for som sædvanlig bedt Lisa se godt efter mor og Hannah, mens han er væk. Og han har sagt, at han måske kommer hjem til aften. Måske først næste dag - alt efter hvordan turen på de dårlige veje går.

Kl. 20 hører Kirsten en bil i indkørslen, og hun tænker, at Mick så alligevel er nået hjem.

Det er bare ikke hans bil. Det er folk, som også arbejder i området.

De fortæller det ubærlige. Mick er blevet ramt af et reservedæk fra en lastbil, der kørte foran ham på vej til Iringa. Dækket var ikke surret godt nok fast til lastbilens tag, og det fløj lige ned i førerkabinen på Micks bil. Han var dræbt på stedet.

Tiden går i stå. Kirsten skriger, løber væk og vil ikke have, at andre end Lisa holder om hende. Lisa bryder i gråd og tror aldrig hun skal komme til at le igen. Hannah sover videre inde i huset, og babyen ligger beskyttet i maven.

Det er eftermiddag på Frejasvej i Hjørring.

Kalenderen står på 22. marts 2002, og det er snart fem år siden, nu 37-årige Kirsten Holst Williams rejste hjem fra Afrika sammen med sine piger. Det var dengang, tiden pludselig stod stille. Dengang det blev ef-

terår midt om sommeren. Lisa og Kirsten sidder i sofaen i det lille hus på Frejasvej og tænker tilbage på den gang. For den lille familie har det været en barsk tid, og det er det stadig ofte.

- Jeg kan huske, at mor var gået udenfor i indkørslen for at se, hvem det var, der kom i bilen, og en, som hedder Margrethe, kom ind til mig. Det lød som om, en lille pige græd udenfor. Margrethe fortalte mig, at min Daddy var død. Jeg begyndte at græde og fandt ud af, at det var mor, som græd udenfor. Jeg har aldrig set hende sådan - hverken for eller siden, fortæller Lisa.

Hun er i dag 13 år og går i 8. klasse på Bagterpskolen.

Hendes søster Hannah, som var to år dengang, er syv i dag og går i børnehaveklasse på Bagterpskolen. Og lillesøster Susanne, som lå i mors mave og først blev født to måneder efter sin fars død, er fire og et halvt år og går i børnehave.

**Forelsket og gravid**

Historien om Kirsten Holst og Michael Stuart Williams og deres lille familie begynder ti år før, ulykken sker.

Kirsten vil gerne være landmand og rejser jorden rundt, og i USA møder hun en englænder, der er landmand. Hun bliver forelsket; gravid; føder Lisa, og i Danmark arbejder parret på en gård i Sønderlev og siden i Egense. Kirsten færdiggør sin landbrugsuddannelse, og Mick vil gerne tage en mastergrad indenfor landbrug, så familien flytter til England, da Lisa er tre år, og da hun er femog et halvt, drager de til Afrika, hvor Mick er vokset op.

Målet er Tanzania, og de rejser ud med Mellemfolkeligt Samvirke. Mick bliver på et tidspunkt udlånt til et Danida-projekt med bæredygtigt landbrug, hvor han støtter lokale rådgivere i arbejdet, og Kirsten er også beskæftiget med landbrug.

**Hjem fra Afrika**

- Vi havde nogle dejlige år i Afrika, og Lisa havde to af sine bedste år i livet, da hun var på kostskole dernede. I 1997 havde vi talt om, at vi ville have et par år mere i Afrika, før vi rejste hjem, og vi

**"Min lærer bad mig og min mor om at komme på besøg hos hende, før skolen begyndte. Det tror jeg var godt."**

Lisa Holst Williams, 13 år



kom til at bo tæt på Lisas skole og var på vej til at flytte i et nyt hus, da Mick blev dræbt, fortæller Kirsten Holst Williams.

Allerede i timerne efter meddelelsen om hendes mands død, er der en masse beslutninger, som skal tages.

Kirsten ved med det samme, at familiens liv i Afrika nu er slut, og i løbet af aftenen pakker hun tøj til børnene, tøj til den ufødte baby og to-tre dele af sit graviditetstøj. Resten af indholdet i kufferten er Micks ting. Kirsten insisterer på at se Mick, som ligger på det lokale sygehus, og det er hun i dag glad for, at hun gjorde. Han er ikke så forslået, som hun har fået fortalt.

- Alle omkring mig var bange for, at jeg skulle gå i fødsel, men selv tænkte jeg ikke meget på det, for jeg kunne mærke babyen sparke. Da vi forlod Kidugala i nattens mørke for at flyve til Danmark, tænkte jeg: Hvor er det uretfærdigt, at en pige på ni skal blive voksen så hurtigt, fortæller Kirsten. Samtidig sidder Lisa i bilen på vej væk fra alt det, hun kender så godt. På vej væk fra sit hjem. På vej væk fra det, hun holder af.

- Måske ville jeg aldrig få det at se igen. Jeg kan huske, hvordan jeg sad og så min bedste vens hus forsvinde i mørket, siger Lisa.

**Tiden uden Mick**

Mick dør 4. juli, og 6. juli er Kirsten og hendes to piger tilbage i Danmark. De flytter ind hos Kirstens forældre på en gård i Hjørrings sydlige opland, og herfra begynder fremtiden. En tid uden Mick.

- Lisa var meget ulykkelig og meget voldsom i sine reaktioner, og jeg kunne slet ikke have noget med hendes voldsomme sorg at gøre. Men heldigvis kunne min mor lytte til hende og være der, når hun havde brug for det. Vi syntes alle, at Hannah var så lille, så hun blev nærmest glemt i hele den voldsomme sorg. Men hun havde jo mistet mere end blot sin Daddy. Hun havde mistet alt det, hun kendte: sit hjem, sin sorte barnepige og sine lege-kammerater, og ingen gjorde noget for at fortælle hende hvorfor, og hvorfor mor altid

græd, når hun vågnede om morgenen, fortæller Kirsten Holst Williams.

Mick har altid sagt til hende, at når han døde, ville han brendes, og asken skulle spredes i Afrika.

- Men et halvt år før han døde, kom vi til at tale om det igen, og han sagde: Nej, det skal jeg ikke alligevel. Derfor besluttede jeg, at han skulle være i nærheden af os - her i Hjørring på urnekirkegården.

**I ny klasse**

Sommerferien går - det bliver august, og Lisa begynder på Bagterpskolen.

- Min lærer bad mig og min mor om at komme på besøg hos hende, før skolen begyndte. Det tror jeg var godt. Jeg kendte klassen fra den gang, jeg var med i Danmark, og mor fødte Hannah. Dengang gik jeg en tid på skolen, men nu kunne jeg end ikke huske ét af de andre børn. Det var rart at møde læreren igen og specielt i min situation. Min bedstemor, som har arbejdet på skolen, gik op i klassen og fortalte, hvad der var sket.

Jeg blev ikke mødt med en mur af tavshed, og jeg har haft held med de klassekammerater, jeg har fået. De har allesammen forstået det, jeg har været igennem, og inviteret mig ind i cirklén. De har ikke udspurgt mig om alle mulige ting, som kunne gøre ondt, fortæller Lisa.

Hun er specielt glad for, at hendes nye klassekammerater fra første dag opfører sig helt normalt overfor hende og lader hende lege med.

- De spurgte mig nogle gange, om jeg var ked af det, og det er også godt, men generelt er det bedste at opføre sig helt naturligt, og jeg ville ikke have brudt mig om, hvis de havde været overpylrede eller havde taget specielt meget hensyn til mig, siger Lisa.

**Tid til barnet**

Hendes mor laver i begyndelsen små særaftaler med lærerne om, at Lisa må gå fra f.eks. kristendomsundervisningen, hvis hun bliver ked af det, og hun tror, det er vigtigt, at lærerne kender barnets historie. På et tidspunkt

er der en lærer, som ikke gør, og i forbindelse med et dødsfald i en anden elevs familie bliver der talt om det i klassen.

- Ja, og vi var faktisk et par stykker, der bare sad og græd, fordi der blev snakket trafikulykker og død, og det var ikke rart, siger Lisa.

Både Lisa og Kirsten er enige om, at det er vigtigt, at barnet er også vigtigt, at der ikke ydes "misforstået omsorg", hvor barnet bliver spurgt alt for meget og ofte om, hvordan det har det.

- Tit har pårørende travlt med at få barnet tilbage i skole igen, men jeg er sikker på, at det har godt af at få lidt fred. Lisa havde en måned, før hun skulle begynde i skole, og der er behov for at rase ud og sørge en tid. Efter en måned i Danmark fik vi det efterhånden sådan, at vi kunne være sammen og græde ligeså stille sammen, men jeg tror, man gør børn en bjørnetjeneste ved at tro, at de lynhurtigt skal tilbage i samme trummerum. På den måde får de ikke lov til at være

fred. Lisa havde en måned, før hun skulle begynde i skole, og der er behov for at rase ud og sørge en tid. Efter en måned i Danmark fik vi det efterhånden sådan, at vi kunne være sammen og græde ligeså stille sammen, men jeg tror, man gør børn en bjørnetjeneste ved at tro, at de lynhurtigt skal tilbage i samme trummerum. På den måde får de ikke lov til at være

ked af det og sørge på deres helt egen måde, siger Kirsten Holst Williams.

**"Barnedåben var en hård dag. Susanne blev døbt i Bistrupkirken, og det var en hård tur op ad kirkegulvet med tre små piger i den kirke, hvor vi var blevet gift, de to store døbt og Mick begravet."**

Kirsten Holst Williams, 37 år

Et lille nyt liv

Fra sommerferien, hvor familien vender hjem, og indtil jul, hvor de flytter i eget hus på Frejasvej, bor de hos Kirstens forældre, som har hjulpet og stadig hjælper meget. I den periode kommer lille Susanne til verden.

- Jeg var urolig for, hvordan jeg psykisk ville reagere over for den lille ny, men jeg var glad for at få en stor og velskabt pige, for det var ligeså, hvad Mick havde ønsket sig. Vi havde tit talt om navne og var kommet frem til Susanne, men kunne ikke finde et drengenavn, og så havde Mick altid klappet maven og sagt, at det jo ikke var noget problem, for det ville blive en Susanne.

Ved fødslen har Kirsten hjælp af en veninde fra tiden i Afrika - en kvinde, som selv har mistet sin mand i en trafikulykke. Hun er en rigtig god hjælp, men dagene efter er hårde følelsesmæssigt.

- De forløb egentlig stille og roligt. Der var mange, som kom for at besøge os, men den person, som jeg inderst inde blev ved med at håbe ville komme, kom ikke. Selv om min hjerne godt vidste, at han ikke ville komme, blev mit hjerte ved med at håbe. Der går lang tid med at få følelserne til at indse dét, logikken godt er klar over, nemlig at man er alene. Også barnedåben var en hård dag. Susanne blev døbt i Bistrupkirken, og det var en hård tur op ad kirkegulvet med tre små piger i den kirke, hvor vi var blevet gift, de to store døbt og Mick begravet, siger Kirsten.

**"Tit har pårørende travlt med at få barnet tilbage i skole igen, men jeg er sikker på, at det har godt af at få lidt fred."**

Kirsten Holst Williams, 37 år

stort ansvar overfor sin lille familie. Hun deltager ikke i sorggrupper for børn, og hun har heller ikke haft lyst til det.

- Det kunne måske være dejligt at tale med andre i samme situation, men der er bare ingen i helt samme situation. Hos alle børn vil det selvfølgelig gøre ondt at miste sin far, men jeg mistede bare også vores hus, mine venner og mine dyr, siger Lisa.

Hun har tit siddet og tænkt for sig selv over begrebet: Gud tager, Gud giver: - Det var det, som skete for os. Gud tog Daddy, og to måneder efter gav han os Susanne. Det er ikke fordi, jeg er så forfærdelig religiøs, men det kunne jo passe.

Også for Kirsten fylder tankerne om Mick stadig meget, og især i specielle situationer er det stadig dybt smerteligt.

- Min historie er forfærdelig, men for mig er den blevet naturlig.

- Alligevel er der stunder, hvor det er ekstra svært: Lisa blev konfirmeret sidste år, og selv om det var en smuk dag, manglede jeg Mick meget. Da Hannah begyndte i børnehaveklasse, folte jeg også et lille stik inde i den ved at stå der helt alene, mens alle de andre børn har deres far med. Selv om han er død, er han stadig en stor del af vores liv, og vi taler stadig meget om ham.

Hun siger, at hun ved,

hendes far er død, og af og til har hun grædt hos bedstemor, fordi hun savner Daddy - en mand, hendes familie har et forhold til.

- Jeg har fortalt hende, at Daddy ønskede sig en pige, og hun skal vide, at han også var hendes far, siger Kirsten.

**Gud giver**  
Årene går, og selv om nogle ting med tiden bliver knapt så svære, er der stadig meget svære stunder.

Lisa har som den ældste af Micks døtre tænkt meget over tingene og følger nogle gange et stort ansvar overfor sin lille familie. Hun deltager ikke i sorggrupper for børn, og hun har heller ikke haft lyst til det.

- Det kunne måske være dejligt at tale med andre i samme situation, men der er bare ingen i helt samme situation. Hos alle børn vil det selvfølgelig gøre ondt at miste sin far, men jeg mistede bare også vores hus, mine venner og mine dyr, siger Lisa.

Hun har tit siddet og tænkt for sig selv over begrebet: Gud tager, Gud giver:

- Det var det, som skete for os. Gud tog Daddy, og to måneder efter gav han os Susanne. Det er ikke fordi, jeg er så forfærdelig religiøs, men det kunne jo passe.

Også for Kirsten fylder tankerne om Mick stadig meget, og især i specielle situationer er det stadig dybt smerteligt.

- Min historie er forfærdelig, men for mig er den blevet naturlig.

- Alligevel er der stunder, hvor det er ekstra svært: Lisa blev konfirmeret sidste år, og selv om det var en smuk dag, manglede jeg Mick meget. Da Hannah begyndte i børnehaveklasse, folte jeg også et lille stik inde i den ved at stå der helt alene, mens alle de andre børn har deres far med. Selv om han er død, er han stadig en stor del af vores liv, og vi taler stadig meget om ham.

**Hannah, Lisa, Kirsten og Susanne Holst Williams ved, hvad det vil sige at miste, og pigernes far - Kirstens mand - vil altid være en stor del af deres liv.**



Kirsten Holst Williams og hendes tre piger besøger ofte Micks gravsted i Hjørring, og hvert år på hans fødselsdag tager de på kirkegården og køber bagetter en fødselsdagskage med hjem.